

ДОБРОБУТНІ ВИМОГИ ДО УТРИМАННЯ БДЖОЛОСІМЕЙ

К.І. Цендра, студент, karina.tsendra@mail.ru

Науковий керівник – к.с.-г. н., доцент Бондар А.О.

Миколаївський національний аграрний університет

Розглянуто питання утримання бджіл; мікроклімат у вулику в різні пори року; догляд за бджолами; підготовка зимівників.

Ключові слова: бджолосім'я, зимівники, пасіка, мікроклімат.

Постановка проблеми. Мед для всіх корисний, але от бджоли можуть принести шкоду алергетикам, дітям і літнім людям. Сусіди, яким доведеться мати справу з жужащими комахами, можуть не погодитися з політикою їх заводчика. Прибутку вони ніякого не отримують, на власній ділянці працювати не можуть через ризик бути вкушеними, тому велика ймовірність того, що вони подадуть позов до суду при будь-якому зручному випадку. І це не перебільшення – такі випадки досить часті в період медозбору. Тому, щоб зберегти пасіку потрібно дотримуватися правил утримання бджіл в населених пунктах, тоді урядові служби не зможуть нашкодити бджолам, вуликам або господареві цього господарства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У різних кліматичних, медозбірних і господарських умовах бджільництво ведуть залежно від поставленого завдання за певними системами. Кожна кліматична зона України характеризується специфічною медоносною рослинністю, неоднаковими кліматичними і погодними умовами для медозбору. Українською дослідною станцією бджільництва розроблено системи введення бджільництва для Степу, Лісостепу, Полісся і Карпат. Кожна система передбачає різні прийоми і способи цілорічного утримання бджолиних сімей, застосування яких забезпечувало б високу продуктивність на медозборі та ефективне запилення сільськогосподарських культур. Розроблені по зонах системи ведення бджільництва уточнюють у кожній області, районі чи господарстві залежно від

місцевих кліматичних, медозбірних і господарських умов з урахуванням останніх досліджень науки, передового досвіду та рівня виробництва продукції бджільництва [3].

Постановка завдання. Представити гігієнічні умови утримання бджіл у населених пунктах; кількість бджолиних сімей, яка може належати одному жителю у будь-якому населеному пункті. Представити показники мікроклімату у вулику в різні пори року; правила догляду за бджолами; підготовку зимівників.

Теоретичне обґрунтування проведених досліджень. При утриманні бджіл в населених пунктах необхідно дотримуватися певних правил і обов'язків. При недотриманні деяких з них передбачена матеріальна відповідальність, а інших – зменшення кількості комах і ризик загибелі цілих сімей. Вулики з бджолиними сім'ями можуть знаходитися на відстані не менше 10 м від кордону з сусідніми ділянками. Якщо це правило неможливо виконати, то тоді будиночки комах слід розмістити на висоті понад 2 м. Якщо і це не представляється можливим, то є третій варіант [2].

Згідно йому, бджіл можна утримувати в населеному пункті, тільки якщо вони захищені відповідним чином. Між доказами і сусідськими угіддями повинен бути високий паркан, будівля, будова, чагарники, висота яких від 2 м. Якщо ваш присадибна ділянка примикає до дитячого садку, школи, лікарні та ін., то будиночки бджіл повинні знаходитися не ближче 100 м від них [3].

Кількість бджілок, яке може належати одному жителю у будь-якому населеному пункті, регламентується органами місцевого самоврядування. Зазвичай розрахунок площі для розміщення пасіки провадиться виходячи з кількості бджолиних сімей. На одну бджолину сім'ю припадає від 30 до 35 м².

Зимою у бджолянику підтримують параметри мікроклімату, температура у гнізді +24-28°C, відносна вологість 74-80%, вміст кисню 12-14%, вуглекислоти до 3-4%. Навесні сім'ї бджіл виносять із зимівника для обльоту при зовнішній температурі повітря не нижче 12°C. Температура повітря у гнізді

повинна бути 24-26°C, відносна вологість 72-85%, вміст кисню 15-17%, вуглекислоти 1,7-2,3% [2].

Льотки вуликів очищають від підмору і сміття, по можливості утеплювальний матеріал і денця замінюють на сухі, чисті, продезінфіковані. Проводять швидкий огляд бджолиних сімей, перевіряють наявність кормів. Запасів кормів весною на одну сім'ю має бути: не менше 10-12 кг меду і 1-2 рамки перги.

Якщо корму недостатньо, то на рамки над клубом бджіл розміщують мед або цукрово-медове тісто – канді, пасти, підставляють кормушки або рамки з теплим (30°C) цукровим 60%-ним сиропом, до вищезазначених кормів рекомендується додавати біологічно активні препарати – замітники перги: апітонус, апістимулін, біоспон, серпін і інші зареєстровані препарати.

При стійкій теплій погоді (не нижче 12°C) старанно оглядають (весняна ревізія) бджолині родини, визначають їхню силу у вуличках, наявність і кількість розплоду. Порожні рамки, які запліснявіли й забруднені випорожненнями бджіл, видаляють. При цьому рамки з розплодом і кормом очищають. Сім'ї бджіл пересаджують у чисті продезінфіковані вулики. Слабкі сім'ї без ознак хвороби з'єднують, гнізда скорочують і утеплюють. Навесні у вулику залишають лише ту кількість стільників, яку обсиджують бджоли. Щорічно проводять відбір як таких, що браковані, усіх негожих стільників [3].

Об'єднання слабких здорових сімей із хворими, які мають явні ознаки захворювання, недопустиме. Стільники з розплодом, кормом із таких сімей забороняється використовувати для здорових сімей. Хворі сім'ї, які залишені на пасіці, лікують.

На пасіці встановлюють напувалки зі свіжою і підсоленою водою (0,01%-ний розчин кухонної солі). На спеціальній площадці проводять механічне очищення й дезінфекцію бджолярського устаткування, інвентарю й вільних від корму придатних до експлуатації стільників. Проздезінфіковані предмети складають у відповідних приміщеннях. Вибракувані стільники перетоплюють на віск [2].

При стійкій теплій погоді гнізда розширюють технологічно придатними (світло-коричневими) стільниками, при принесенні пилку і нектару у вулик інтенсивно використовують вощину для відбудівлі свіжих стільників. На пасіці щорічно обновляють не менше 30% запасів стільників. Проводять щорічну заміну не менше 50% маток. Здійснюють заходи, спрямовані на недопущення бджолиних крадіжок, роїння і зльоту роїв.

Проводять своєчасну підготовку зимівника. Приміщення сушать, стіни й стелі білять вапном, підлогу піддають ретельному очищенню. Стільники після відкачки меду поміщають для сушіння у ті самі вулики, з яких вони були раніше взяті. Після головного медозбору проводять: ревізію сімей бджіл, вибракування, об'єднання й інтенсивне нарощування сили бджолиних сімей на зиму. У вересні сім'ї повинні мати не менше 6-8 вуличок. Падевий і закристалізований мед цілком заміняють на доброякісний або цукровим сиропом. Кормові запаси поповнюють цукровим сиропом (не більше 5-6 кг цукру) у серпні – на початку вересня. При підгодівлі бджіл цукровим сиропом бджолам обов'язково дають білковий корм (пилок, препарат апітонус). Кормові запаси на одну родину бджіл складають не менше 18-25 кг, крім того перги – 2 кг (два цілком заповнених стільники). Забороняється згодовування цукрового сиропу зі спільних годівниць.

Складання гнізд у зиму здійснюють після поповнення кормових запасів і виходу головної маси розплоду. Із бджолиного гнізда видаляють маломедові (менше 1,5 кг меду) стільники, які вивільнені від розплоду. При похолоданні слід перевірити всі сім'ї й визначити становище клубів бджіл на стільниках, у разі потреби стільники переставляють. З настанням стійкої холодної й сухої погоди вулики з бджолами заносять у зимівник (бджоляник), кришки з вуликів знімають, льотки заставляють сіткою [1].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Добробутні умови утримання бджолосімей дуже залежать від осіб, які займаються ними, наскільки бджолосім'ї забезпечені належними умовами для існування. Це сприятиме підвищенню продуктивності бджіл. У подальшому плануємо розглядати та

аналізувати нововведення для умов утримання бджолосімей, втілювати їх у наукових роботах, введення бджільництва у південному регіоні України.

Список використаних джерел

1. <http://pubmeda.com/article/Vimogi-do-utrimannja-godivli-j-rozvedennja-bdzhil>
2. <http://poradum.com/poradi-dlya-domu/gospodarstvo/pravila-utrimannya-bdzhil-u-naselenix-punktax.html>
3. <http://dovidkam.com/sadigorod/doglyad-za-bdzholami/veterinarno-sanitarni-pravila-utrimannya-bdzhil-u-naselenix-punktax.html>